

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Politidirektoratet

Deres referanse:
22/3703-AKW

Vår referanse:
22/123499 - 17

Dato:
26.09.2022

Svar på høring - grunnlag for utvisning av tredjelandsborgere for inngåelse av omgåelsesekteskap

Politidirektoratet (POD) viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev og –notat av 28.06.2022 med forslag om å innføre et særskilt grunnlag for utvisning av tredjelandsborgere for inngåelse av omgåelsesekteskap. Høringsfristen er 28.09.2022.

Departementet foreslår å innføre et særskilt grunnlag for utvisning av tredjelandsborgere for inngåelse av omgåelsesekteskap. Forslaget har ikke til hensikt å føre til utvisning i flere eller færre saker om inngåelse av omgåelsesekteskap enn i dag, men å tydeliggjøre vurderingstemaet for utvisning i slike tilfeller.

POD har forelagt høringen for samtlige politidistrikt og Politiets Utlendingsenhet. Vi har mottatt innspill fra Oslo politidistrikt. Innspillet er delvis inntatt i høringssvaret og vedlegges også i sin helhet.

Nedenfor følger PODs innspill til den foreslåtte endringen.

Politiet er saksforberedende organ i saker om utvisning, og har en rolle i forberedelsen av sakene og utredning av grunnlaget for utvisning. Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som fatter vedtak om avslag på søknad om oppholdstillatelse og vedtak om utvisning i tilfeller der det foreligger omgåelsesekteskap. Det fremstår derfor som mest hensiktsmessig og effektivt at UDI vurderer hvorvidt det skal opprettes sak om utvisning ved avslag grunnet omgåelsesekteskap. Dette er praksis etter gjeldende regelverk og det foreslås at denne praksisen videreføres ved ny bestemmelse.

POD er enig i at det er behov for å tydeliggjøre vurderingstemaet for utvisning i saker om omgåelsesekteskap. På bakgrunn av utviklingen i rettstilstanden har det de siste årene vært liten grad av forutberegnelighet i forhold til kriteriene for utvisning i slike saker. POD er enig i JDs betraktninger om at det generelle utvisningsgrunnlaget i utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a i saker hvor det er gitt uriktige opplysninger i en sak etter utlendingsloven ikke er så godt egnet i saker med omgåelsesekteskap. Vurderingen i disse sakene omhandler først og fremst utlendingens indre tanker, motivasjon og subjektive hensikt med inngåelsen av

Politidirektoratet

---

ekteskapet, og ikke objektiv konstaterbare forhold. POD er derfor enig i at det må foreligge en subjektiv hensikt om å skaffe seg urettmessig opphold for at det skal være grunnlag for å utvise etter den nye bestemmelsen.

I den sammenheng viser vi til Oslo politidistrikts innspill om at vurderingen av utlendingens subjektive hensikt til en viss grad må baseres på objektive momenter:

«Oslo politidistrikt foretar et stort antall intervjuer for å belyse hvorvidt det er inngått et omgåelsesekteskap. Erfaringsmessig er objektive momenter sammenholdt med kultur- og landkunnskap, og innsikt i modus og kriminalitetsbildet godt egnet til å gi en indikasjon på om søkers subjektive motivasjon for å inngå ekteskapet hovedsakelig var å oppnå oppholdstillatelse i Norge. Den eneste måten forvaltningen helt klart og entydig kan få innsikt i hva som var søkerens hovedmotivasjon for inngåelse av ekteskapet er ved å spørre direkte. Søkeren får derfor spørsmål i forvaltningsintervjuer om hovedformålet med ekteskapet var å danne grunnlag for innvandring til Norge. Under et slik forvaltningsintervju har søkeren opplysningsplikt i medhold av utlendingsloven § 83. I praksis er det naivt å tenke at dette spørsmålet skal bidra til å avklare søkers subjektive motivasjon hos en søker som bevisst misbruker regelverket for å oppnå urettmessig opphold i Norge. Vurderingen må derfor til en viss grad kunne baseres på objektive momenter.»

Vi er videre positive til også omgåelsesekteskap etter utlendingsloven § 120 sjette ledd er tatt med i forslaget. Utlendingsloven § 40 og § 120 bygger på samme norm for vurderingen av om det foreligger et omgåelsesekteskap. Etter begge bestemmelsene er det tale om en tredjelandsborger som har inngått et ekteskap med det hovedsakelige formålet om å etablere et grunnlag for opphold i Norge. Forskjellen er om referansepersonen er en EØS-borger eller ikke. Behovet for å reagere med utvisning ved slike misbruk er det samme.

POD har for øvrig ingen merknader til det foreslåtte forslaget.

Med hilsen

Cecilia Bordonado
Fagdirektør

Martin Natvig
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - Utvisning av tredjelandsborgere for inngåelse av omgåelsesekteskap - Oslo politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

OSLO POLICE DISTRICT

Deres referanse:
22/3703

Vår referanse:

Sted, dato
Oslo, 12. september 2022

HØRING – FORSLAG TIL SÆRSKILT UTVISNINGSGRUNNLAG VED OMGÅELSESEKTESKAP

Det vises til Politidirektoratets brev av 5. juli 2022, med vedlagt høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet, om forslag om å innføre et særskilt grunnlag for utvisning av tredjelandsborgere for inngåelse av omgåelsesekteskap. Frist for innspill er den 19. september 2022.

Høringen er besvart av Felles enhet for utlending og forvaltning ved Oslo politidistrikt.

INNLEDNING

Oslo politidistrikt er, som nevnt i vår foregående besvarelse av 18. februar 2021 og av 8. april 2021, positive til en tydeliggjøring i regelverket av når utlendinger kan utvises på grunn av omgåelsesekteskap.

Utlendingsmyndighetenes mest sentrale oppgaver er å forhindre misbruk av utlendingsregelverket og å føre kontroll med opphold i riket. Omgåelsesekteskaps utfordrende vurderingstema, som er nøye belyst i høringsnotatet, medfører at utlendingsmyndighetene bruker mye tid og ressurser på å utrede saker om omgåelsesekteskap. Muligheten til å reagere med utvisning i de mest alvorlige tilfellene må antas å ha en preventiv effekt.

Utvisning er et særlig alvorlig virkemiddel. For mange vil utvisning oppleves meget belastende og for enkelte kan utvisning oppleves tilsvarende alvorlig som straff. Dette taler for en klar og presis ordlyd. Et særskilt grunnlag for utvisning innebærer en høyere grad av forutberegnelighet og tydeliggjøring for utlendingene enn etter dagens lovtekst. Videre oppstilles det da mer enhetlige prinsipper for utlendingsmyndighetene i vurderingen av utvisningsvurderingen ved omgåelsesekteskap enn etter gjeldende rett. På denne bakgrunn er vi positive til innføring av et særskilt grunnlag for utvisning av tredjelandsborgere for inngåelse av omgåelsesekteskap.

OSLO POLITIDISTRIKT

Under følger innspill til høringsnotatet og til departementets bearbejdede forslag om særskilt hjemmel.

BEHOVET FOR ET SÆRSKILT GRUNNLAG FOR UTVISNING AV TREDJELANDBORGERE FOR INNGÅELSE AV OMGÅELSESEKTESKAP

Oslo politidistrikt forstår utformingen av det nye utvisningsgrunnlaget og behovet for det å ha sin bakgrunn i problematikk med dagens regulering av og praksis med utvisning ved omgåelsesekteskap. Presiseringene av den nye bestemmelsens vilkår er noe sparsomt. Det fremstår som at deler av vurderingen må søkes i kritikken av gjeldende bestemmelse. Det er også dette som utgjør majoriteten av høringsnotatets innhold. Det anses derfor hensiktsmessig å peke på hovedutfordringene ved dagens lovverk som høringsnotatet viser til.

Gjeldende utvisningsregulering baserer seg på personens subjektive motiv ved å gi vesentlig uriktige eller åpenbart villedende opplysninger til utlendingsmyndighetene. Det er den subjektive motivasjonen for ekteskapsinngåelsen personen plikter å opplyse om. Også vurderingen av om ekteskapet er et omgåelsesekteskap etter utlendingsloven § 40 fjerde ledd er en vurdering av utlendingens subjektive motivasjon. Der kan det imidlertid tas utgangspunkt i objektive holdepunkter for å vurdere den subjektive motivasjonen. Vurdering av disse objektive momentene vil kunne gi grunnlag for å fastslå sannsynlighetsovervekt for oppholdsformålet, som er sannsynlighetsgraden bestemmelsen oppstiller. Dette er ikke en sikker konstatering av oppholdsformålet. Problemet oppstår ved at utvisningsadgangen gjelder vesentlig uriktige eller åpenbart villedende opplysninger om subjektiv motivasjon for ekteskapsinngåelse, ikke konstatering av objektive momenter. Et avslag på søknad om familieinnvandring grunnet omgåelsesekteskap inneholder ikke nødvendigvis en endelig fastsettelse av ekteskapsmotivene, som utvisningsvurderingen skal bygge på. Oslo politidistrikt forstår kritikken som at utvisningsvurderingen må baseres på annet enn gjeldende vurdering av subjektive motiver som konstateres gjennom at objektive elementer sannsynliggjør motivasjonen for ekteskapsinngåelsen.

Det andre momentet som trekkes frem i kritikken av gjeldende regelverk er avskjæring av muligheten til å få saken prøvd på nytt ved et vedtak om utvisning. Det er forutsatt i forarbeidene til utlendingsloven § 40 at personen skal kunne få saken prøvd på nytt ved ny søknad etter et avslag. Personen får ikke denne muligheten dersom det fattes vedtak om utvisning. At det ikke automatisk skal fattes vedtak om utvisning ved avslag grunnet omgåelsesekteskap, stemmer godt overens med utvisningsadgangen etter utlendingsloven § 66 første ledd bokstav f ved flere avslag på søknader. Kritikken som trekkes frem i notatet viser til at utvisning derfor bør forbeholdes de klareste og mest alvorlige tilfellene av omgåelsesekteskap. Oslo politidistrikt forstår dette som at det bør stilles krav om forholdets grovhet.

Det fremgår av høringsnotatet at UDI nå legger sentral vekt på om det også er gitt uriktige opplysninger om objektivt konstaterbare forhold i saken, i tråd med vurderingstemaet i utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a. Utvisningsvedtak truffet i nyere praksis synes å ligge innenfor de forutsetninger som Sivilombudet bygger på. Hovedutfordringen ligger i at det ikke er tydeliggjort noen enhetlige prinsipper for utvisningsvurderingen ut over at vilkårene i utlendingsloven § 66 må være oppfylt og at det må foretas en forholdsmessighetsvurdering. Som det fremgår av høringsnotatet er formålet med forslaget å tydeliggjøre vurderingstemaet for utvisning ved inngåelse av omgåelsesekteskap.

DEPARTEMENTETS FORSLAG OM SÆRSKILT UTVISNINGSGRUNNLAG

"utlendingen har inngått et omgåelsesekteskap etter § 40 fjerde ledd eller § 120 sjette ledd"

Ordlyden får tydelig frem at inngåelse av omgåelsesekteskap kan danne grunnlag for utvisning. Ut fra langvarig praksis og kritikken som danner grunnlaget for det nye forslaget, er det naturlig at utvisning kun omfatter tilfeller hvor vilkårene for avslag grunnet omgåelsesekteskap er tilstede og forvaltningen har valgt å benytte seg av adgangen til å avslå søknaden. Oslo politidistrikt er positive til at også omgåelsesekteskap etter utlendingsloven § 120 sjette ledd er tatt med i forslaget, i motsetning til tidligere forslag i avklaringsnotat av 17. mars 2021. Utlendingsloven § 40 og § 120 bygger på samme norm for vurderingen av om det foreligger et omgåelsesekteskap. Etter begge bestemmelsene er det tale om en tredjelandsborger som har inngått et ekteskap med det hovedsakelige formålet om å etablere et grunnlag for opphold i Norge. Forskjellen er om referansepersonen er en EØS-borger eller ikke. Behovet for å reagere med utvisning ved slike misbruk er det samme.

"bevisst og grovt forsøk på å skaffe seg urettmessig opphold i riket".

Som det pekes på over innebærer deler av kritikken av gjeldende rett at det bør stilles krav til forholdets grovhet for at utvisning aktualiseres. Dette kommer tydelig frem i foreslått bestemmelses ordlyd, ved at det stilles et eksplisitt krav om forholdets alvor. Dette er i tråd med dagens forvaltningspraksis og innebærer en videreføring av gjeldende utvisningsterskel, men gjennom en tydelig presisering i ordlyden. Etter det nye forslaget skal det foretas en "særskilt vurdering av forholdets alvor". Ut fra kritikken som gjengis i høringsnotatet, er de grove tilfellene av omgåelsesekteskap de rene proformaekteskapene og tilfeller der det er klar sannsynlighetsovervekt for at hovedmotivet for ekteskapsinngåelsen var oppholdsgrunnlag. Saker der det ut fra objektive momenter er sannsynlighetsovervekt for omgåelsesekteskap men allikevel stor usikkerhet knyttet til motivet for ekteskapsinngåelsen, vil ikke være ansett som et grovt forhold. Disse vurderingsmomentene kunne med fordel kommet klarere frem i departementets vurdering av hva som anses som grovt forsøk på å skaffe seg urettmessig opphold i riket.

Etter forslaget må inngåelse av omgåelsesekteskap være et "bevisst forsøk" på å skaffe seg urettmessig opphold i riket. I likhet med gjeldende regelverk stiller forslaget krav til søkerens subjektive motivasjon. I motsetning til gjeldende regelverk, gjelder vurderingen etter forslaget om søkerens inngåelse av omgåelsesekteskapet var motivert av å skaffe seg urettmessig opphold i Norge. Vurderingstemaet er et annet enn gjeldende rett og spisset på omgåelse. Forslaget løser imidlertid ikke de utfordringene som pekes på i høringsnotatet med å konstatere søkerens subjektive motivasjon.

Oslo politidistrikt foretar et stort antall intervjuer for å belyse hvorvidt det er inngått et omgåelsesekteskap. Erfaringsmessig er objektive momenter sammenholdt med kultur- og landkunnskap, og innsikt i modus og kriminalitetsbildet godt egnet til å gi en indikasjon på om søkerens subjektive motivasjon for å inngå ekteskapet hovedsakelig var å oppnå oppholdstillatelse i Norge. Den eneste måten forvaltningen helt klart og entydig kan få innsikt i hva som var søkerens hovedmotivasjon for inngåelse av ekteskapet er ved å spørre direkte. Søkeren får derfor spørsmål i forvaltningsintervjuer om hovedformålet med ekteskapet var å danne grunnlag for innvandring til Norge. Under et slik forvaltningsintervju har søkeren opplysningsplikt i medhold av utlendingsloven § 83. I praksis er det naivt å tenke at dette

spørsmålet skal bidra til å avklare søkers subjektive motivasjon hos en søker som bevisst misbruker regelverket for å oppnå urettmessig opphold i Norge. Vurderingen må derfor til en viss grad kunne baseres på objektive momenter.

I høringsnotatet vises det til at det ved vurderingen av søkerens subjektive hensikt er relevant å legge vekt på hvilke virkemidler utlendingen har benyttet for å skaffe seg urettmessig opphold, om de er gjentatt under saksgangen og om de fremstår som bevisst, planlagt forledelse av utlendingsmyndighetene og ektefellen. Sentralt blir altså virkemidlene utlendingen har benyttet for å skaffe seg urettmessig opphold. Departementet presiserer ikke hva slags virkemidler det her kan være snakk om og hvordan de skal konstateres. Ut fra at det ikke er mulig å konstatere søkerens subjektive motivasjon uten at søkeren oppgir disse, er det naturlig å forstå de nevnte virkemidlene som objektive holdepunkter. Dersom så er tilfellet, kunne disse med fordel vært nevnt i høringsnotatet.

Oppsummering av departementets forslag

Forslaget innebærer en tydeliggjøring av at omgåelsesekteskap kan føre til utvisning. Den tydeliggjør at utvisningsadgangen både gjelder omgåelsesekteskap etter utlendingsloven § 40 fjerde ledd og § 120 sjette ledd. Forslaget er også tydelig på at utvisningsadgangen ikke gjelder alle omgåelsesekteskap men er forbehold tilfeller der ekteskapet er et grovt forsøk på å skaffe seg urettmessig opphold i riket. Den tydeliggjør også at søkeren må ha hatt en motivasjon om urettmessig opphold i riket for ekteskapsinngåelsen. Bestemmelsen tydeliggjør vurderingstemaet for utvisning ved omgåelsesekteskap. Det er enkelte deler av vurderingen som kunne vært nærmere presisert i høringsnotatet. Forholdets grovhet kommer implisitt frem under høringsnotatet punkt 3.3. Hvilket forhold som anses mindre alvorlige og hvilke som anses grove, kunne med fordel vært konkretisert under departementets vurdering i punkt 4.2. Høringsnotatet bruker mye plass på å vise til utfordringer ved å vurder en søkers subjektive motivasjon. Forslaget innebærer en slik vurdering, uten at vurderingstemaet presiseres nevneverdig. Oslo politidistrikt etterspør en tydeliggjøring av hvordan vilkåret "bevisst [...] forsøk" skal praktiseres.

ANNET

Adgangen til å utvise etter utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a

Mange saker om omgåelsesekteskap inneholder objektivt konstaterbare forhold. Som det fremgår av høringsnotatet, legger UDI nå sentral vekt på om det er gitt uriktige opplysninger om objektivt konstaterbare forhold, slik utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a forutsetter. Det oppleves klargjørende at departementet viser til at utvisning etter utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a fortsatt kan benyttes for tilfeller der det er gitt uriktige opplysninger om objektivt konstaterbare forhold.

Tilleggstid

I høringsnotatet foreslås det at adgangen til å ilegge tilleggstid i stedet for utvisning etter utlendingsloven § 70 annet ledd også skal gjelde for den foreslåtte bestemmelsen. Bestemmelsen om tilleggstid ved permanent oppholdstillatelse var ikke ment å føre til en generell oppmyking i utvisningspraksis ved brudd på utlendingsloven men å favne spesielle saker hvor forvaltningen er i sterk tvil om resultatet av utvisningsvurderingen. Som en veiledning fra departementet er det pekt på at det ved valg av reaksjon i slike tvilstilfeller er

relevant hvor samfunnsmessig viktig det er å reagere med utvisning. Tilsvarende vanskelige vurderinger kan gjøre seg gjeldende ved utvisning etter foreslått utvisningshjemmel. Tilleggstid er etter gjeldende rett et alternativ til utvisning ved inngåelse av omgåelsesekteskap. Oslo politidistrikt er positive til at dette videreføres ved foreslåtte utvisningsgrunnlag, ved at det i utlendingsloven § 70 annet ledd inntas en henvisning til foreslåtte utlendingsloven § 66 første ledd bokstav h.

Utlendingsdirektoratet bør vurdere opprettelse av saker etter foreslåtte utlendingsloven § 66 første ledd bokstav h

Vurderingen av om et omgåelsesekteskap danner grunnlag for utvisning, aktualiserer seg først ved avslag på søknad om oppholdstillatelse. Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som fatter vedtak i disse sakene. UDI står nærmest vurderingen for avslaget og kjenner saken inngående. Det fremstår derfor mest hensiktsmessig og effektivt at UDI vurderer hvorvidt det skal opprettes sak om utvisning ved avslag grunnet omgåelsesekteskap. Dette er praksis etter gjeldende regelverk og det foreslås at denne praksisen videreføres ved ny bestemmelse.

Med vennlig hilsen

Fredrik Strøm
Seksjonsleder

Saksbehandler
Gina Røsstad Ellingsen
Juridisk rådgiver